

Χωρίς δικαιολογίες
τό φεστιβάλ 1987

Τώρα που τείνει να κατακάσει ο θόρυβος για το φεστιβάλ κινηματογράφου, τις αναγνωρισμένες, πιά άδικες, τις άντεγυλίσσεις και τα σφάλματα στην οργάνωση, καιρός είναι να ανασκουμπηθούν οι υπεύθυνοι και ιδιαίτερα ο κ. Ρεντίης και να πάρουν - από τώρα - αποφάσεις για το τι θα πράξουν το φεστιβάλ του 1987. Καί, φυσικά, τα πρώτιστο είναι να αποφασίσουν ποιά μορφή θα πρέπει να έχει το φεστιβάλ, σε ποιές εκδηλώσεις να διαιρείται, ώστε να επιτυγχάνεται το δέλιστο αποτέλεσμα και να συγκεντρώνει η μάστρα της Θεσσαλονίκης το αληθινό ενδιαφέρον του κοινού. Κι ακόμη θα πρέπει να μελετήσουν την δυνατότητα να πλουτισθεί το φεστιβάλ και με ξένες ταινίες (μπορεί να θρεθεί κάποια φόρμουλα) με στόχο να συγκεντρώσει το φεστιβάλ Θεσσαλονίκης την προσοχή και των ξένων κύκλων του κινηματογράφου - παραγωγών, σκηνοθετών, άλλων επιχειρηματιών και άγροιστων. Είναι πράος το συμφέρον των Ελλήνων κινηματογραφιστών να συγκεντρώσουν το ενδιαφέρον των ξένων. Και το φεστιβάλ είναι ένας θαυμάσιος τόπος συνάντησης και γνωριμίας εκάτερωθεν.

Υποτονικά το «Δημήτριο»

Από την μία τα όργανα οικονομικά και από την άλλη οι δημοτικές εκλογές έχουν μανάνει έφετος το «Δημήτριο», που αποτελούν την σκά παλαιότερων διοργανώσεων. Φτώχεια στις εκδηλώσεις, φτώχεια στην προβολή τους. Αν έλειπε κι ο τύπος να ενισχύει την διαφήμιση, δεν ξέρουμε ποιος θα αντιλαμβανόταν ότι το «Δημήτριο» έχουν αρχίσει εδώ και δυό εβδομάδες. Κάποτε ο δήμος Θεσσαλονίκης, όποιος κι αν ηγείται σ' αυτόν, θα πρέπει να προγραμματίζει ορθολογιστικά όλα τα φάσμα των πολιτιστικών εκδηλώσεων, ώστε και να επικοινωνεί και να μη δημιουργούνται άνοητες, που τελικά αποβαίνει σε βάρος της γενικής εικόνας.

Υποτονικά και το ΚΘΒΕ

Αλλά και το ΚΘΒΕ δεν δίνει - τουλάχιστον μέχρι τώρα - την εντύπωση της μεγάλης δραστηριότητας. Το αντίθετο, μάλλον. Η αρχή της χρονιάς θα γίνει με μια επαναληψή, στο «Υπερδύο» θα ανεβαθεί ένα καινούργιο έργο και μετά, στο Χριστούγεννα, η Άλπο πρίν, θα παρουσιασθεί ένα καινούργιο έργο στην κεντρική σκηνή, η «Πενθέδεια» του Κιλιάσι, με σκηνοθεσία Χουβαρδά και πρωταγωνίστρια την Φιλάρη Τη Κομνηνού. Ποτέ άλλοτε το ΚΘΒΕ δεν είχε πού άτονη παρουσία. Σαν δικαιολογητικό θα πρέπει να θεωρηθεί κανείς την έλλειψη χρημάτων (μυλιών για παιδικό εκατό εκατομμύρια δραχμών) που δεν φτάνουν πού ούτε για τους μισθούς των εργαζομένων. Η... Μελίνα να δώσει το χέρι της.

Πάει για Νόρμπελ

Ενώ η κρίση συνεχίζεται αμείωτη Πώς θα οργανωνόμαστε μια κρατική σκηνή;

Οι γνώμες των Στέφανου Ληναίου και Καρέζη, Καζάκου, Βουτσινά

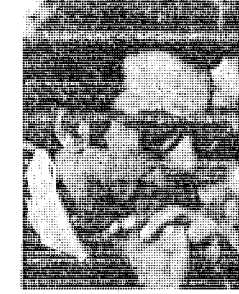
μοναδική μας ερώτηση:

«Πώς θα οργανωνόταν ένα κρατικό θέατρο σήμερα, αν σάς δίδαν αυτή η δυνατότητα».

Γνωστός καλλιτέχνης μας έδωσαν τις παρακάτω απαντήσεις, που έμειν τουλάχιστον τις θεωρούμε χρήσιμες.

Ο ΣΤ. ΛΗΝΑΙΟΣ

Ο γνωστός πρωταγωνιστής και διασάρχης Στέφανος Ληναίος έχει ασχοληθεί

Στέφανος Ληναίος, Κώστας Καζάκος και Τάκης Καρέζης. Οι τρεις κρατικοί καλλιτέχνες στην κεντρική σκηνή της χώρας μας.

Ιδιαίτερως με το θέμα και έχει γράψει ένα ολόκληρο βιβλίο για τα προβλήματα του ελληνικού θεάτρου.

Μας είπε, λοιπόν, τα εξής:

«Μου ζητήτε να σας μεταφέρω, σε δύο γραμμές, μια ολόκληρη ζωή, ένα ολόκληρο... μέλημα που έχω και που μερικά κομμάτια του έχουν δημοσιευτεί εδώ κι εκεί. Πάλι με δύο λόγια θα προσπαθώ να ανιχνεύω λίγο το θέμα. α) Όπου κι αν κλήθηκα για κάτι τέτοιο, άρνηθηκα να αναλάβω εύθυνες, πριν ολοκληρωθεί ένας νέος κανονισμός, ένα νέο καταστατικό κρατικών θεάτρων. Και για να γίνει αυτός ο νέος κανονισμός, δεν θα γίνει με τα ίδια και τα ίδια πράγματα, αλλά με νέους ανθρώπους, με

κεντρική δραστηριότητα. Τα έργα που επιλέγονται δεν πρέπει να είναι «άφορμες» για δράση, αλλά «αίτιες» βαθιές, για μόρφωση, ψυχαγωγία και αισθητική. Οι καλλιτεχνικοί παράγοντες δεν πρέπει να είναι, δεν αρκεί να είναι σπουδαίοι μόνο σε ένα είδος, αλλά σπουδαίοι και στο είδος που θα τους αντάξει. Σπουδαίος ήσυχος δεν σημαίνει ότι μπορεί να είναι, και σπουδαίος διεκδικητής. Σπουδαίος καθηγητής ή μελετητής δεν σημαίνει ότι μπορεί να είναι και σπουδαίος ακινητοβέτης. Και σπου-

ερώτημά μας με συντομία: «Φοβάμαι πως θα μου έπαιρνε πολύ καιρό, μάς είπε η Καρέζη. Το πρώτο που θα έκανα θα ήταν να διαλέξω καλούς ήθοιους. Αυτό είναι το Α και το Ω. Δεν έχει σημασία πόσοι θα ήταν οι ήθοιοι, αλλά να είχαν ταλέντο. Προπαντός, να φύγει το δημοσιογραφικό, να θέλουν όλοι να πραγματοποιήσουν τα όνειρά τους. Χρειάζεται πάθος και με-

θόδους. Δεν μάς έχει απασχολήσει το θέμα, πάντως ο Κώστας Καζάκος.

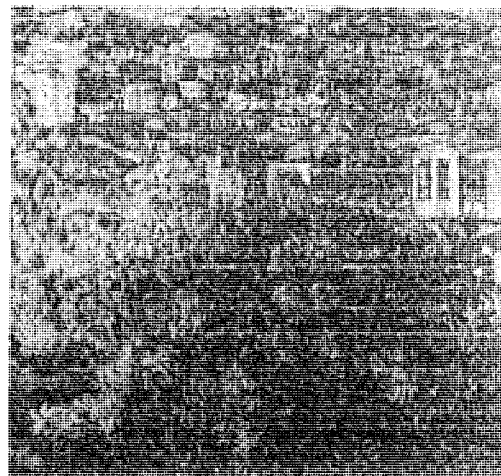
Μηρούκ, που πήρε μια ομάδα ήθοιων που πήγαν στην Ινδία να εργαστούν πάνω σε ένα έργο, που δεν ήταν σίγουρο αν τελικά θ' ανεβαζόταν. Πιστεύω ότι αυτά δεν θα ήταν δύσκολο. Τα να θρεθούν δηλαδή το είκοσι βασικά στελέχη. Κι ακόμη θα έρχομαι σε επαφή με διάφορες δευτερές, άντρες και γυναίκες, και θα τρώς έλεγχο να παίρνουν έργα που τους ενδιαφέρουν. Εται, κάτι σχηματίζονται ένα ρεπερτόριο που θα ενδιαφέρει κι αυτούς και μένα. Αυτό που προτείνω δεν είναι κάτι πρωτότυπο και δεν είναι δύσκολο. Είναι κάτι που γίνεται σε όλον τον κόσμο, ακόμη και στην «Κομεντί Φρανσέζ», όπως έγινε όταν ο Τζεφρεϊ Άνδερσον τον «Λορεντζάτιο». Ο ήθοιος πρέπει να καταλάβει ότι εκείνο που πρέπει να τον ενδιαφέρει είναι η δουλειά. Αυτό είναι το συμφέρον του. Πρέπει ο ήθοιος να έχει την περηφάνια να παίξει και το πιο μικρό πράγμα. Δεν έχω τίς έγινε στην «Τρελή του Σαγιό», όταν αρνούνταν τους ρόλους.

Αυτές, λοιπόν, είναι η γνώμη ενός σκηνοθέτη, που έχει δουλέψει και στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, καθώς και η γνώμη τριών διασάρχων, με μακρόχρονη πείρα στα ελληνικά θέατρα και τις συνθήκες που επικρατούν σ' αυτό.

Εκείνα που είναι φανερό είναι πως κανένας δεν προτείνει το μοντέλο των κρατικών σκηνών που υπάρχει σήμερα. Και είναι πολύ φυσικό, αφού το μοντέλο αυτό οδήγησε τελικά στην αποτυχία. Θεάτρα πολυδάπανα, πελώρια, δυσκίνητα, που σπάνια επιτυγχάνουν καλά καλλιτεχνικά αποτελέσματα, ενώ λείπει εντελώς η φιλοσοφία, οι στόχοι, το ζητούμενο και επιδιωκόμενο.

Όταν στην Βρετανία ο Λώρενς Ολβίε ανέλαβε κάποτε την διεύθυνση της εκεί εθνικού θεάτρου δεν πήρε περισσότερες από πενήντα ήθοιους, φρόντισε να είναι όλοι ταλαντούχοι, άλλοι με μακρά πείρα και άλλοι νέοι, και με το συγκρότημα αυτό οργάνωσε ένα ρεπερτόριο πάνω από δέκα έργων, από τα πιο σημαντικά του κλασικού, αλλά και του μοντέρνου δραματολογίου. Και η επιτυχία ήταν εξασφαλισμένη.

Στην Ελλάδα, και προπαντός τώρα, μετά την πλήρη διάλυση των πάντων και με ένα συνδικαλιστικό τύσαντο των οργανισμών, πως είναι δυνατόν, πραγματικά, να περμένει κανείς λύσεις. Όπως λέει κι ο Ληναίος «χρειάζεται σκληρό χέρι να υπερέχει». Το θέμα είναι αν υπάρχει το έμπειρο και δυνατό χέρι που θα

Ενα από τα έργα που έκθει η ζωγράφος Ολγα Σταυρίδου στην γκαλερί «Είρμος».

Εικαστικές τέχνες Μια σειρά εκθέσεων μέσα στον Οκτώβριο

Ποικιλία τεχνολογιών «βαθμιδές» ποιότητας

Αρκετές εκθέσεις λειτουργούν αυτές τις μέρες στη Θεσσαλονίκη και αρκετές άλλες, αξιόλογες, αναγγέλλονται για τις επόμενες εβδομάδες.

Πολύ αξιόλογη η συνέχιση της δουλειάς του ζωγράφου Κίλεσσόπουλου (στην γκαλερί Κ7). Ο γνωστός καλλιτέχνης προεκτείνει την εικαστική γραμμή που χάραξε και ολοκλήρωσε με συνέπεια. Στη νέα του έκθεση παρουσιάζει σχέδια, δοκουρέλεις και λάδια, δίνοντας στα τελευταία μια χρωματική ευφορία - με κυρίαρχο χρώμα το μπλε - όπου μέσα από τον άνεκονικό κόσμο του αρχίζουν να προβάλλουν, έω κι εκεί, κάποιες ανθρώπινες αλυσέτες, άπρόσωπες, σχεδόν ανιερικές. Ωραία ζωγραφική, που δείχνει ικανότητες, ταλέντο και συνέπεια.

Ο Γιώργος Φωράκης έδεσε (στην ΧΑΙΝΣ) αρκετά έργα του, που θα μπορούσαν να χωριστούν σε δύο κατηγορίες: Τα ρεαλιστικά και εκείνα που έφθασε ακόμη στο επίθυμο αποτέλεσμα.

Πολύ ενδιαφέρουσα είναι η έκθεση λιθογραφιών που στεγάζεται στο γαλλικό ινστιτούτο και που οργανώθηκε σε συνεργασία με το εργαστήριο λιθογραφίας της σχολής Καλών Τεχνών του Παρισιού. Εκθέτουν έργα τους οι Μπριέλ, Νταγιέ, Χαντάντ, Παλάσιος, Παντελός, Ποτιέ, Σαλεμάν, Σπερνάντες, Σχοινός, Φράγκος και Χριστοκόπουλος με πολύ αξιόλογες επιδόσεις. Πρωτότυπο στοιχείο της έκθεσης αυτής είναι το γεγονός ότι υπάρχουν και επίδεικνα έργα, εγκαταστάσεις και έργα που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή λιθογραφιών. Το εργαστήριο διευθύνεται από τους κ.κ. Μ. Σαλαμάν και Δ. Φράγκο.

Αξιόπρεστη είναι και η έκθεση της Άννας Κωφού, που στεγάζεται στην

ΚΑΡΕΖΗ

ὁ ἑορτασμός

Ὅστε, λοιπόν, ἐντέλει ὅλα με τίς ἀρκούδες καί τή πλοία τῆς ἀγάπης τόν 23 αἰώνων μας; Ε, μπρόδω, λοιπόν, στούς ὁρανοῦς. Τό Νόμιμα, πότε με τό καλό;

ΜΕΣΑ στόν καφενέ τοῦ Τσοῦτρου εἶχαμε κείνο τό θράδυ χαλαρό. Μεγάλο νταβατούρι. Εκεί πού πῖναν οἱ «μπαρέρ» καί καπνίζανε, νά σου καί μπαινέι ἀνταρσιασμένους, μαυροπράσινοσ ὁ Γκούργκουρας ὁ στραβολαίμης καί τόσκουσε τό μινιτάτο.

Τά ποτήρια ἀπομένανε στ' ἀχείλια. Η κομπόλιμα τοῦ γερο-Πιστήρ βουδάρθηκε μέσ στή χειρούικα του. Απ' τή δάχτυλα τοῦ Τσοῦτρου ἔπεσε τό ντεμπερίσι:

- Τόν εἶδα τό θουρδουλικάκι! Παγωμάρα. Βουθάμα.
- Κρίνε ρε! Τό Βησάρ'!
- Νά μὴ σώω νά δεσπνήσω. Τόν ἴδιο τὰ Βησάρη!
- Εἶς καρέικες, στρίψανε.
- Σά πού ρε Γκούργκουρα;
- Στοῦ Χούχου τοῦ γκεμιά.
- Αὐό τρεῖς ξεβαρρόφανε καί θέξανε. Ο γερο-Πιστήρ φύσξε τή μύξα του καί τήν ἀπέταξε στή χόβολη τοῦ μαγκαλιού.
- Τί σὺ ἦταν ρε Γκούργκουρα;
- Ἀεσυρνος... Ρεμένος, ντίπ. Αἱ τόλεια γά. Σέ στοιχειωμένο γκεμιά ἔπεσε, μπράνε μαθές νά μὴ θουρδουλικάσεις;
- Ε, ὑστερί;
- Τί ὑστερί; Γίνεκα κανός. Μὲ θάλασε ἡ καρδιά νά μείνω;
- Ο Τζήρτης πού ὡς τὴν ὥρα δὲν ἔβαλε ἀναήτηρό τό λόγω.
- Νά πάρουμε λέω τοῦ τόν παπὶ Γωργή νά κόνουμε ἀποισμό. Εχ, τόν καμφορ τὸ Βησάρη... πῆνε νά μού γλυτώσει τό ντονόδι καί τόν ἐνγ' ὁ γκεμιάς. Νά ἴμε, λέω ρε πιδιά ταῖα.

Ο Τσοῦτρουσ ἀπ' τὸ τεῖχος του ἔχωσε καί κείνος τή νουρά του.
-Η μουσικία τοῦ γερο-Πιστήρ τ' φαίται. Καμώματα ἀπὸ καμώματα στὸ ντανάδι σου, τῆνεμὸ τὸ σεβντά. Τὴν πῆρε τὸ κοντό κένη, κοντὸ τὸ κοντὸ γλυνώμενο τοῦ γκεμιά. Γλυστράνε. Πάει ὁ Βησάρη νά τ' γλυτώσει, παρ' τὸν καί κείν ἀνέμο.

Ο γερο-Πιστήρς ξυνημένους θάρρεσε τή μεγάλη του χόντρα:
-Σκόρνω ρε νερουσίσισισι! Τό ἔριες πῆς ἐγὼ δὲν ὁσάκνω χοροστάδες. Πιεθμένα - ἔρχασμένα. Μπίτσι.

Τρεῖς μῆνες τώρα στριψογύριζε ἀπὸ στήμα σὲ στήμα στὸ χωριό ἡ ἱστορία τοῦ Βησάρη τοῦ γελαδὸ πού χόθηκε μαζί με δύο ζωντανὰ στὸ γκεμιά τοῦ Χούχουνο.

Αὐτὸς ὁ γκεμιάς ἔφρε ζωντανὰ καί ζωντανὰ, μὲ ἔξεν ἀπ' τὸ Χούχουνα - ἔλει - πού χρόνια καί χρόνια τώρα τὸν μαλοῖνε καί δοῦκανε καί στὸ γκεμιά τὸ νόμο του. καὶνας ἄλλος δὲ μπάτσεσε. Ήταν ὄχιος γκεμιάς, χωρὶς περαιοιά, καί κανέις ποτέ δὲν ἔφτασε στὸ μπότο του. Οὔτε ζαρκάδι, οὔτε ἄνθρωπος.

Ἐνα θράδυ τὸ πετεινὸ καλοκαίρι, ἡ ὄγλη δὲ γύρισε στὸ χωριό, σκόρπισε στὸ τσιούλια. Τὸ πουνό κίτρινο οἱ νοικοκυραιοὶ νά μῶσουνε τὸ ζωντανό τους, μὲ ὁ γερο-Πιστήρς δὲν ἤθερε τὴ μουσικία του, οὔτε κ' ὁ Τζήρτης τὸ μπουχί του. Τί ἀπίνε... Ψέξανε, ματαξέδανε - τίποτις. Μῆτε μουσικία, μῆτε ντανάδι, μὴ μῆτε καί Βησάρη. Τὸ γίωμα παλονόντος τὸ νταρὸ φτάνουσε καί στὸ γκεμιά τοῦ Χούχουνο. Εκκεῖ ξεδιολύνανε τὸ πράγμα: Τὰ ζωντανὰ καί τὸ Βησάρη τοὺς ἔφαγε ὁ γκεμιάς. Τόδεχανε καθαρά τὸ χνόρια.

Αὐτὴ ἦταν ἡ ἱστορία. Μὲ ἡ ἀλήθεια, καθὼς μαθεύτηκε ὀργότερα, ἦτον ὄλλη.

Νό, ποιά ἦταν:
-Κείνο τὸ καλοκαίρι ὁ ἥλιος ἔβαρε σὸν καζάνι. Η καούρα ταῖγριζε τὸν κόρσο. Οἷα, στ' ὀλόνια, σκάσανε οἱ ντάβανοι. Στὴν τοσπία πού ἀπλάνωνε πᾶνω ἀπ' τὸ γκεμιά τοῦ Χούχουνο λαχαναζόντε τὰ θώδια καί ἀνεμίζονε τὰ σκέλια τους με τίς οὐρὲς τους.

Κάτω ἀπὸ μὴ μοναχικὰ γκορταῖα φυλοῖεσ ὁ γελαδὸρῆς ὁ Βησαρίδης. Προκίμενος, μερακλῆς, μὴ μουρλὸς ἀπὸ σεβντά γιὰ τὴ Στέλλα, τὴ Στέλλα τοῦ Χόδιου τοῦ Βροντάρ'. Ο κομῆς θρασσομανοῦσε μέσα του καί τοὺ καθούρνιζε τὰ σωβικά. Καίμεις, καλά, πύρμα. Τί φούρνος ἦταν αὐτὰς! Τί μέλι! Τί φουρτοῖνα!

Καθαιμένους τώρα κάτω ἀπ' τὴ γκορταῖα τὴν ἀναλοιέται καί φλογίζεται. Συμμερίζεσ θυμίζεσ τὸ Γκούργκουρα τὸν τραγουδιστὴ καί ἐμφίξε τὴ βέργα μὲ τὸ ροχίτα τοῦ σά γιὰ νὸν τὸν κατακεφαλῶσει. Τραγουδῖ ἀπὸ πῆνε νά τ' ὀθάνει ὁ ἱσπερί!

- Στέλλα, Στέλλα, Χοντροστέλλα (ἡέσι) πῶχες τὰ βυζά μαστέλα...
- Εοῦ! στὸ γκεμιά! ψωφάλογο!
- Καί δίνει μὴ στὸ χαμηλοῖνο κλωνί τῆς γκορταῖς καί τὸ ξεφυλλοῦριζε.
- Σύρε νά πλύνεις τὸ στήμα σου μ' ἀλουσία ρε! πού θά μού τῆνε πᾶρεσι ἰοῦ στὸ στήμα! Ε ρέ, νά σ' εἶχα δέ, παληοτραγῖ! Θά σ' ἔκοβα λουριό - λουριά γιὰ τὰ ταρσοῦκα μου. Νό! κ' ἡ ἀμα δὲν τόκοναι Ἀγισμὸ νά μὴ πῆχ ὁ δέ σὲ λουροκόβα, νά! σπουῖ! ἔφτασε δὸν ἰοκίους δρόμο.

Μά ἡ κόρη - κόρη...
Σμῖδ μού ἀσπρίσε σὸν κωμωτικὴ κορδελιτῶσα μὴ μερμηγκόστρατα. Κείνα τὰ μαυριδέρη λαγονοῦσμένα μετ' ὅπ' τὸ μεσημεριανὸ ἐξοστάμα χόθηκαν ἐνὰ μέσα τῆς καί τῆ γιόμιναν τρεχούμενο μερμηγκιόμιν. Διαιδᾶνε τὸν λόγου τους γυναιστικὰ τ' ἀπάνου - κάτω, τ' ἀπάνου - κάτω! κ' ἕνας χοντρομῆρμηγκας ἀνέβηκε πᾶνω σ' ἕνα κάτοσλας καί τὸ ἐγανθνέθηκε σὸν τὰ δραγντί.

Μά νάσου ἐκεῖ καί ἕνα μαυριδέρη μερμηγκόπουλο καί ἐξαστρίζει κ' ἀνεβαίνει στὴ δαχτυλία τοῦ χειριοῦ του. Ο Βησάρης τὸ εἶδε καί χασκόρισε.
-Α, νά ἰδοῦμε ρε χαμουλὸ καί τὴ χαθὰ δὸ μού σκουέσις ἐκεῖ ἀπὸ μ' ἀνέθηκε. ΒΓΓΓ. ΒΓΓΓ. ὁ ἴλος ἰέλα! - νά!

Καί κείνα τὸ χαμένο λαγονοῦσμα τοῦχε μὴ τέτοια δαγκανιά πού ὁ γελαδὸρῆς «ἀμψιλόητὸ τοῦ νουανόν».

-Μερῶ... μὲρῶ Στελλῶ... Σι μένα τὸ Γκορκακό, ο';

Η μερμῶκα ἕνα ἐβόλαε τὸ ἀχτι τῆς κατηγορίας καί ἐζοῖσε στὴ στράτα μετ' ὁ ἄλλα.

-Αἰτε ὠρὲ ἄπονο... ἔεις χάρη πού σέ λένε Στελλῶ καί ἀπ' ἄλλοῶς... θάρτωε κατοῦμα ἡ φοουλιὰ σ' πού θά... Αἱ, σῦρε, πῦρε στὸ οἶο σου. Σέ σφάχνω. Ὑστερὰ ἀνασκέλεθῆκε πάλι, κατέσχεσε τὴ σκυφια του στὰ μᾶτια καί ὄρισε νά τὴ συλλογιέται.

Ψέξ, τὸ μεσονύχτι πᾶλε τὴν εἶδε στὸν ὕπνο του, καί τὰ ψυλοκουβεντίσσανε

πα, ἀλλά με νεοὺς ἀνθρώπους, με νέες ἰδέες, ἀπὸ πολλὰς χώρες καί με γνώση τῆς ἐλληνικῆς πραγματικότη-
τας. ὅ) Οἱ στόχοι του δὲν πρέπει νά εἶναι ποτὶ μὴ κάποια παράσταση κάποιων ἔργων, ἀλλὰ μὴ ἐπεσθῆναι πολιτιστικὴ γρομῆ μὴ προοπτικὴ, με παράλληλες ἐκδηλώσεις καί ἀπο-
εστηνί τῆ ὁμιλήσεως.
-Τὸ πρῶτο πράγμα πού θά ἔκανα θά ἦταν νά πάρω εἰκοσι ἡβροποῖες, βασκίους, καὶ ἄλλα πρῶθαι νά δώσουν τρία χρόνια ἀπὸ τὴ ζωὴ τους γιὰ νά κάνουν μὴ δουλειὰ καί μὴ διδασκαλία. Θά ἔκανα δηλαδὴ κατ' ὅσον ἐκεῖνο πού ἔκανε ὁ Πῆτερ
ΚΑΙ ΚΑΖΑΚΟΣ
Οἱ δύο πρωταγωνιστὲς τοῦ θαῦρου καί, παλαιότε-
ρα, τὸν κινηματογράφου, ἡ Τζένη Καρέλη καί ὁ Κώστας Καζάκος, ἀπάντησαν στὸ

Τὸ ἐλληνικὸ διηγημα

ΤΟ ΦΟΝΙΚΟ

Τοῦ Μενέλαου Λουντέμη

τὰ δύο τους νά παρτοῦνε. Μυθμένα - τιμημένα, πᾶει, τελειώσε!
Σοῦχε μὴ ντροπαλοῦνται ὅμως ἡ κερὰ! Οὐκ ἐσταλτοσε δὲ σῆκωσε τὰ μῦτια ἀπ' τὸ φουρμάλο τῆς φούστα τῆς. «Πέμ' το! - ἔλεγ' αὐτὸς νερό - τὸ τιμὰς τὸ στερᾶνι μου ἢ θίνω λόγο ἄλλου...». -Μή... Βησαράκομ' - τόλανε τάχα - τόχαμ κείνη - μῆ... γκεστέρι μ' γιατί θά μὲ φάει τὰ μαρὰ... Κείνος τότε (τάχαμ) τὴν ψυχοπᾶνε: «Α... ὄν εἶν' ἐτοι τότε καλά. Εἰκα τώρα. Σφουγγα τὰ μᾶστια σ', Τάο!κ! κ' ἐσφιξ' ἕνα γαιδουράκιθο πού θρέθηκε κοντὸ στὴ φούχτα του καί τοιμοπολογήθηκε.

ΙΣΑ πέρα ἀποκεῖ, κατὰ τ' ὀλόνια ἐβγαίνει ἕνα νυσταγμένη τραγουδῖ. Ο Γκούργκουρας ὁ στραβολαίμης ἀνακούρκοῦδα ἀπάνω στὴ ροκᾶνα τοῦ ὀλνέγιε καί σοῦφλες τὰ θώδια: κ' οἱ ντάβανοι κολούσανε ἀπάνω στὸ γαῖμα καί τὸ ρουφᾶγαν μὲ δίμα:

Σὺν μετ' ἡρώς τ' ἀποσπερνὸ στ' ἀσπὴθία μὲ σομφαλίζε καί σὸν μού λιαστοραγουδῶς με καίς, με ταουρουφλοῖς.

Ο Βησάρης φουρκιότηκε:
-Αἰ ρε ξεπουπολιδὴρ κῶκοτε πού νογὸς καί λαλεῖς!

Ο Γκούργκουρας τὸ χολό του:
-Αἰσῶς καί δέ σ' ἀγᾶπὸ σὸ μῆλο νά ρᾶσω θρυσούλα μετ' τὸ χλὶο νερό πῶς νά σέ νταγιαντίσω.

-Αἰ ρε γιδόκωπρι πού νογὰς καί τραγὰς;
Μῆλα μου μετ' τὸ νάδι σου μῆλα μου μετ' τὸ μᾶτι γιὰ νὸν σέ ἰδεῖ ὁ κακὸ ὀχράς νά σκάει ἀπ' τὸ ἰνᾶν.

Ο Βησαρίδης ἔβαρε. Πᾶινε τὸ ραβδί του, τραβᾶει κατὰ τ' ὀλόνι τοῦ Γκούργκουρα, καί πᾶει καί ὀκυμπαεῖ στὴ θυμωνιά τῆς θρύας καί ὀρισε νά χασκαρίξει.

Ο Γκούργκουρας τὸ εἶδε στραβὰ -στραβὰ, ἐστῆρι μετ' ἡ μουρη του καί ὀρισε νά σομφάει τὰ θώδια.

-Οὔ... οὔ πού νά σέ φάει τὰ μαχαίρι, κοιμῖ! Οὔ... οὔ... οὔ... Κατόπι γυρίζε κατὰ τὸ Βησάρη:
-Τί γλῆπει καί χασκαρελὸς ἐσὺ ρε μισερέ;
-Δέ σομφάει τὰ καπούλια σου λέω κάλιο;

-Αἰ ρε ντάβανε! Αἰ νά θάλεκε τὴ γλώσσα σου στὴ μερμηγκόστρατα νά λιαθῆς. Τάμωρε; Παντολογιέται ἡ λεγόμεν... Μ' τῆ: Πᾶινε ἀπ' τὴ χώρα, χωρῖται! Μ' τίς τὰ μούτσονοι σου θά καρτέρησε; Ἀγῶλια νά μὴν καρτέρησε!
-Ρε! ρε! Πῆς τὸ μὲ δολὰ κάμα αὐτὸ καί στὸ πᾶν τὸ σαγῶνι στὴ ρόχη!

-Μέ τὴ χερία ρε;
Ο Βησαρίδης ἀπώσεσ τὰ κοκκαλιάρικα μπράτσα του:
-Μ' αὐτὰ γιὰ!

-Αἰα γὰ αἰ!... Ἀρὲ δὲν πὸς νά στουμπίσεις ντομάτες διάλου σπέρδουκε καί πού σ' ἔπερνε! Στάκα ρε νά σέ λᾶθω στὸ χερί! Στάκα ρε!

Ο Βησάρης γίνεκε κανῆς.
-Νᾶα... θά λαναιέσι!... Νᾶα! Ελα ντέ! Νᾶα... τοῦκανε ἀπὸ μακρὰ καί τὸν κουνιωνόριε μετ' τὴ γλώσσα.

Πῆγε καί ἐξαστρίσθηκε πάλι κάτω ἀπ' τὴ γκορταῖα καί τὸν ἐλυνεσ ἡ λῦσσα.

-Ἐρε ὅε - ἔλεγε μέσα του - Ε ρέ, θέ, καί νάεχα ἕνα χεράρο καί νὸν στὸν ὀδραχὰν τὸν στραβολαίμην καί νά στὸν ἔκανα ζουμάρ! Νά! ἔτοι! Τί εἶπες Στελιώ, Α, ἰέλα ἰέλα... φτο. φτο... Γκέκ - γκέκ...-

Η μαυριδέρη μουσικία τοῦ γερο-Πιστήρ μετ' ἡ στροφετῆρ τριχά, τὸν ζῶνιμε με κατὰ μαῦρα - μαῦρα μῦτια.

-Ἄ ἰέλα Στελλοῦλα μ' ἰέλο...
Ἐπλῶσε καί ἀνέσκαλε καί ἡ μουσικία ὀρισε νά τοῦ γλῶφιε τὰ μαλιὰ, τὸ μάγουλα, τ' ὀρπι.

-Χούλου... χούλου... χούλου... ἔκαν' ὁ Βησαρίδης καί τὴ χόδεσε, καί τὴ μπάτσιε καί κορδοκυλιάνε μαζί τῆς. Η γελαδίτσα τὸν κατακυλούσε μετ' τὸ κέρατα, τὸν ἐπαίε, τὸν ἐγλῶφε.

-Βοριά τώρα... βορειά τώρα... Ἀσὲ με καί λῦζωσα... Νά, πᾶν τ' ὀλατᾶται σου. Πᾶρτο χαῖδουλα μ' καί σῦρε στὴ βοσκὴ. Σῦρε κ' ὀσ' τὸν τὸ γκεμιά-Γκούργκουρα

νὰ ψευτολογεῖ.
Η γελαδίτσα αὐτὴ, μάλιστα! ἦταν τ' ὀμορφότερο ζωντανὸ μέσα σ' ὅλη τὴν ἀγῶλη. Κοινοτήρ, στροφετῆρκα, χολῆρα. Ἐχᾶν μεγάλες ἀγῶσις αὐτὴ κ' ὁ Βησαρίδης. Ψωφῖς γὰρ στὴν τῶναι του μ' αὐτὴν θά τὸ μοιράσε, ἀλῶνι νάεχε σ' αὐτὴν θά τὸ τάξε. Στέλλα τὴν ἔλεγε: πῶς ὀλᾶνῶς; Ὅ, τὸ πρῶτο τοῦ δρέε σ' αὐτὸν τὸν κόσμο Στέλλα ἔφρεσε νά τὸ λένε. Ὅς κ' ἡ θρυσούλα, κ' ἡ γκορτά, κ' ἡ φτοῖλα τῶναμὰ τῆς εἶχαν. Ο κόσμος μόνο «Στέλλες» εἶχε. Στέλλες καί τίποτις ἄλλο.

Ο Γκούργκουρας τὸν ἄκουε καί χασκαρίζε. Καί νά! ἐφτύσε θτ' ἡ σοῦφλα τοῦ μπικε πᾶλε τοῦ Βησάρη τὴν καρδιά. Τὸ λένε αὐτὸς ὁ κατῆρας: Η Στέλλα τοῦ χωρῖται. Φτ' ἡ πέτρες πού θά πᾶρει χωρῖται ἡ Στέλλα τοῦ πέτρες.

Μό... κ' ἡ ἀμὰ ἄλλῆρε; κ' ἡ ἀμα δὲν ψευτίζε; κ' ἡ ἀμα δὲ χωρτέρε αὐτὸς ὁ φουκῶλης; Μᾶ... μᾶ... μᾶ... Πέτρε... πέτρε...

Ἀλᾶς πῆλερ καί ἐξᾶρχισε τὸ λιαστοράγουδο:
Πᾶ βολικό μού φοινεῖ τὴ θάλασσα μ' ἀδείασιον νά τὴν πετᾶου στὴν στεργιά πῆρι νά ὀ ἱχθῶσο!

Τὸ σοῦφι τὸν ἀγκῶλῶσε πᾶ πικρὰ τώρα. Σπῆκῶθηκε, ἀκούμπησε στὴ γκορταῖα καί συλλογιέσθηκε. Ὑστερὰ πῆρε καί μοναχῶς λυπητῆρ:

-Μά τί σὺ ἀγῶπη τὴν εἶχαμε Στελλῶ! Γιὰ τὸ χωρῖται τράνεβε κ' ὀμῶρᾶνε; Αὐτὸς τώρα θά σέ γιοματίσει! Αὐτὰς θά τοιμολογεῖ τὰ μαγῶλῶια σου; Ἐσεῖ!!! (φᾶνῶσε σὸν ἐρεθισμένους γαῖδαρος) Ἐσεῖ!!! Ὑφῶρε νά με φάει ἀν τ' ἀφῆκ! Μῶλος νά μ' ἄλσει! Μῶλος!

Η ζούλια ὀρισε νά θασκέει μες στὰ φυλλοκάρδια του. Ποῖον - σέ περκαλῶς - ν' ὀρώσει πού τὸ μοντάτο; Ποῖον; Θά τὸν παλᾶδανε στ' ὀναμπαῖμα. Συλλογιέσθηκε - συλλογιέσθηκε, κατέβασε τ' ὀρπιὰ του καί μεταγύρισε στὸν Ἀλκίτοα τὸ Γκούργκουρα.

-Ρε Ἀλκίτοα, στὸ κωμῖ ἀπὸ πῶς τριχ... τὴ μού ψευτολόγες τ' ὀπουτῶρα; Γένεται ποτὲς μαθὲ Στέλλα καί χωρῖται;

-Θά σ' ὀρῶθησῶνε; τοῦ κάνει ἄπονα ὁ Γκούργκουρας.

-Πέμ... πέμ...
-Ρε ἐδῶ οὔλο τὸ χωριὸ θουάει. Οἱ Χασαπομητῆραιὶ κᾶννε τὸ προξενεῖο! Γαμπρὸς μετ' τὸ οὔλο! Ἐχει μπαμπεριὰ στὴ χώρα.

-Τὸν εἶδες οὔ; Τὸν εἶδες; Μὲ τὰ μᾶτια σου.
-Νά, νά γεκαθῶ! Πορπάται καί χῶνεται ἀπὸ πᾶνω τὸν λεβάντο. Στρατολογᾶνε τὰ μαλιὰ του σὸν νά τᾶλεψε ζῦγκι. Καί τοὺς ἔχει κ' ἕνα αὐλοκὶ ρέ Βησάρη.

Ο Βησάρης δαγκώθηκε:
-Ἐτοι... ἔ. Ἐτοι... ἔ. Καί τ' ὀσάτρησε ὀλα ρε Ἀλκίτοα; Οὔλο μαθές τ' ὀσάτρησε ἡ πετροκαρδί.

-Ἐν τ' ἀπαρτάς αὐτῖνα ρε Βησάρ! Τί σοῦεπτε καί ν' ὀσάτρησε; Σκόρινε μαθὲ ποτὲς τῆς.

-Μόκρινε. Τί λές; Κεῖο πορπάται κ' ὀλο γιὰ μένα ἔκρνε.

-Καί μετ' ἡ ἀχειλία τόλανε ρε καί δὲν τόκουσε κανένας;

-Ἐκρνε... μετ' ἡν καρδιά... Οὔλο γιὰ τὸ σεβντά μας ἔκρνε. Ἀφρε με.

-Ζῶσιε με σένο.

-Ἀμα δὲν ἀντρέπονταν θά μού τόλε. Θάφηνε... Χωρῖται ἔ; Φτοῦ! Οὐδ' ἰσα μ' ἕνα χωρῖται δέ μ' ἔκανε! Αὐτῖνοι εἶν' ἀψητῆρ ρε Ἀλκίτοα. Οὔλο ζουμῖ ὀντρο ἐνοῖ τοῦσι!

-Δὲν ὀσᾶναισε;

-Ἐσῶνκα ὁ Βησάρης ζῦδισε, μορπούτῶσε:
-Ψῶρα μ' μ' ὀλᾶναιε ἀν ὀρῆκω τὸ χωρῖται νά μού τὴ γιοματίσει!

-Γιὰ τὴ γιοματισμένη λές;

-Πότε ρε!!! (τὰ μᾶτια του πέταναν ὀσπῖθε).

-Ψέ... Ψέ... Τὰ χαρματάκια (Ο Γκούργκουρας ξερογᾶνθηκε). Ἐσεχ... πανηρὶ ἀπὸκᾶνεν τὸ χερία του... Ἀμ εἶνε ἡ ἐρημ... Ἐἶνε ἀδυσπῶρ μ'... φίλι καί λῶγορα, φᾶλ κ' ἀνᾶστρον! Καί νᾶ τὴν ἔεις - ἔεις - ἀγκαλιόκα. Καί τὰ μῆρῶ τῆς νά τρεμολογῶνε... καί τὰ μαστέλα τῆς νά ξεγελᾶντο. Κ' ἔτσι... κ' ἔτσι νά φουριάζει σὸν τὸ βορβόθι μ' ἐπὶ σὸν δροτῶρι τὸν κᾶρουρη τῆς. Ἀχ, ὄχ, ὄχ.

Ο Γκούργκουρας δὲν προφῶσε ν' ἀποσπᾶσε τὰ «ὀχ... του. Μῖα κατακεφαλιά ἀπ' τὴ γκῆλῖτα τοῦ Βησάρη τὸν κῦλησε μετ' ὀσ' ὀσάτρη. Ο Γκούργκουρας ὀρῖλᾶσε σὸν τὸ κλωπιμένο ζαγᾶρι καί δόγκωνε τὸ λαγᾶνα.

-Νά ρε γεκαθῶλῶκα πού θά μού τὴν μαρσιόρῖσε μετ' τὴ γλώσσα σου! Νά ρε. Νά... νά!

Ὑστερὰ κίνησε θράζοντας, λυώνοντας, ζορπαπᾶντας κ' ἔφτασε στὴ

ἀξιοπονητὴ εἶναι καί ἡ ἐκδοχὴ τῆς ἀνῆας κῆρυς, πού στεγάζεσται στὴν αἰθούσα τοῦ σώματος Ἑλληνίδων ὀδῶν. Η καλλιτέχνης ὀρισε νά ἐπιδιδεῖται μετ' τὸ σχέδιο καί τὴν ζωγραφικὴν σὲ ὀρῖμη ἡλικία καί ἡ ἐπίδοσή τῆς δεικνέι συνεχὴ ἐξέλιξη. Μερικὰ ἔργα πού παρουσιάζει εἶναι ἐπηηρεασμένα ἀπὸ τὴν πρόσφατη καταστροφὴ τοῦ πυρηνικοῦ ἐργοστασίου τοῦ Τσερνόμπιλ, ἐνῶ ἄλλα ἔχουν γιὰ θέματα λουλουδιὰ τοπία καί μνημῖα τῆς Θεσσαλονίκης. Τὰ ἔργα τῆς κ. Κωρῶου εἶναι τέμπλες, ποστέλ καί ἀκριλικά καί δειχνουν καλλιτεχνικὴ εὐφροία.

θρύση. «Στέλλα! τὴν ἔλεγε κ' αὐτὴν.

-«Στέλλα! Νά Στέλλα! Νά Στέλλα... Νά... νά... νά! καί τῆς ἔσπαρε τ' ὀχείλιο... καί τὴ γιόμισε λῶσες, χῶμα, φρόσκα. Πᾶει καί στὴ γκορτά, πᾶει καί στὴν ὀγκολοῖα, κλαίει, τὴ θρύει, τὴ δοναῖνε, μαῖναιε τὰ δόντια του, τὸ σπᾶς...
-Μορὴ Στέλλα μ'... ὀρὴ ζοχαρένι μ'... ὀρὴ σκρόφα μ'... ὀρὴ μπιμπιλιά μ'... ὀρὴ σκύλλα μ'... πουλῆμένη, ὀρῖ...
Μά ἔσφονε ἐκεῖδᾶ κοντοστῆθηκε καί τὰ μᾶτια του, γιομῖτα δάκρυα καί αἶμα, στυλῶθηκαν κατὰ τὴ μεριά τοῦ γκεμιοῦ. Κάτι ἔτρεχε ἐκεῖ, κάτι δαδάντροπο. Η μουσικία, ἡ μονάρα του, ἡ Στελλῶ, κατὶ μαγέρεμε μετ' ὁν καλοθρεμένο μπουτὸ τοῦ Τζήρτη πού τώρα πρωτοβότανε σὰν τρυφερότητα. Τὸ δῦδ ζωντανὰ κᾶνεσ χῖλια - δύο χαϊδολόγια μᾶ... Γλυμῖματα, μῦρῖματα, ψυχροῦματα... (Τε...)

-Ρε χωρῖται! Ρε νταλακίρι!!

Ο Βησάρης χούμισε ἰσα πᾶνω τους νά τοὺς καταπεί. Μά τί νά καταπεί νά χῶφι ἀνθρώπος ἀποῖταν;

Ζύγωσε τὰ ζὰ καί τὰ κυτούσε μετ' ὀρῖλια, μετ' ὀλῶσα, μ' ἀφροκόπημα. Ἀχ... Η Στελλῶ τοῦ ἡ γλυκομάτα... πού τὸν χᾶιδεσε καί τὸν φιλόγλυφε, νά κάνει τώρα καί νά καμνωται μετ' ὁ τὴν Τζήρτη τὸ μπουγιά!

-Ρε ψωροχωρῖται! Σένα κρένω ρε! Φέγα ἀπ' τὴ μέση ρε! Φέγα λῆω ρε!!

Κείνα τὴ δουλεῖα τους, τώρα ὀρχεψαν νά κᾶνουνε καί κατὶ ἀδοντροπῖες. Στ' ἀπρία τοῦ Βησάρη ὀρχεψε ἡ θαούρα, ὀρχεψε ἡ τρεμουῖα. Τ' ἀχείλι τοῦ ὀρῆρε... Τὰ δύο ζωντανὰ χᾶιδεσ στὸ χᾶιδεμα ἔχανε κοντοκῶναιε, τὸ γκεμιά. Μιὰν ἀπῶρητ τὰ χῶνῶς ἀπ' τ' ὀρῶλῖκα. Εκκεῖδᾶ, τὸ μᾶτι τοῦ Βησάρη φλόγῶσε, μᾶτῶσε. Σὸ σφῆρα χιομῖαι ἰσα